

Savetodavna komisija za ljudska prava

UNMIK HQ, East Wing, 10000 Priština, KOSOVO

ODLUKA

Datum usvajanja: 6. jun 2008 godine

Slučaj br. 04/07

Kadri BALJAJ (u ime Mon BALJAJA), Šaban DŽELJADINI (u ime Arben DŽELJADINIJA), Zenelj ZENELJI i Mustafa NERJOVAJ

protiv

UNMIK-a

Savetodavna komisija za ljudska prava, na sednici održanoj 6-og juna 2008 godine na kojoj su bili prisutni sledeći članovi:

G. Marek NOVICKI, Predsedavajući,

G. Pol LEMENS

Gđa Snežana BOTUŠAROVA-DOJČEVA

G. Džon RAJAN, Izvršni službenik

Razmotrivši napred navedenu žalbu, podnetu u skladu sa Članom 1.2 Uredbe UNMIK-a br. 2006/12 od 23. marta 2006 godine, o osnivanju Savetodavne komisije za ljudska prava,

Nakon razmatranja, donosi sledeću odluku:

I. ČINJENICE

1. 10. februara 2007 godine, mirne protestne demonstracije organizovane u Prištini od strane pokreta Samoopredeljenje, pretvorile su se u nasilne demonstracije. Policijske jedinice UNMIK-a (FPU) iz raznih zemalja, uključujući Rumuniju, bile su upućene da zaštite zgrade vlade i, ako je potrebno, sprovedu kontrolu mase.

2. Za vreme trajanja protesta, policajci i protestanti pretrpeli su povrede. Pripadnici UNMIK Policije ispalili su gumene metke u masu, što je dovelo do pogibije Mon Baljaja, sina prvog podnosioca žalbe, i Arben Dželjadinija, sina drugog podnosioca žalbe, i ranjavanja drugih osoba, od kojih su neki pretrpeli teške telesne povrede, uključujući Zenelja Zeneljija i Mustafu Nerjovaja, trećeg i četvrtog podnosioca žalbe.

3. Ubrzo nakon protesta formirana je radna grupa, koja je imala zadatak da ispita okolnosti protesta i nasilja do kojeg je došlo. SPGS je imenovao specijalnog tužioca, koji je podneo dva izveštaja, 16. aprila i 29. juna 2007 godine

Izveštaj od 16. aprila 2007 godine sadrži sledeće nalaze u vezi sa podnosiocima žalbe u ovom slučaju:

"A. Mon Baljaj – ranjavanju Mon Baljaja prisustvovao je određen broj ljudi. Jasno je da je, za vreme protesta, on ušao u Hotel Ilirija u ulici Majke Tereze. Nakon nekog vremena on je istrčao iz hotela, skočio sa terase i ubrzo nakon toga bio je pogođen u glavu, u predelu iza desnog uha, gumenim metkom, koji mu je probio lobanju. Preminuo je zbog rane u predelu glave prouzrokovane gumenim metkom tip RB1. Mon Baljaj je ušao u Hotel Ilirija u ulici Majke Tereze i kada su pripadnici MSJ (Multinacionalnih specijalnih jedinica) ušli u hotel, on je istrčao iz hotela, skočio sa terase, nakon čega se srušio na zemlju, pošto je bio pogođen metkom. Obavljena je autopsija i pronađen je metak. Metak je bio tipa RB1.

B. Arben Dželjadini – Malo informacija stoji na raspolaganju u vezi sa okolnostima ranjavanja i smrti Arbena Dželjadinija. On je bio pogođen u čelo. Obavljena je autopsija i pronađen je metak. To je bio gumeni metak tipa RB1.

C. Mustafa Nerjovaj – On je bio pogođen u glavu RB1 gumenim metkom. Metak je pronađen i ispitan. On je ranjen u trenutku kada se sagnuo da podigne konzervu suzavca sa ciljem da je baci nazad prema policiji. To je bio gumeni metak tipa RB1.

D. Zenelj Zenelji – On je pogođen u grudi i projektil se još uvek nalazi u njegovim grudima. On nije u mogućnosti da se priseti detalja koji su doveli do njegovog ranjavanja. Na rentgenskom snimku izgleda da je projektil koji se nalazi u njegovim grudima gumeni metak tipa RB1. "

Isti izveštaj sadrži sledeće zaključke

"A. Do danas prikupljeni dokazi vode do zaključka da su pogibije Mon Baljaja i Arbena Dželjadinija bile nepotrebne i da su mogle da budu izbegnute. Izgleda da ne postoji nikakvo opravdanje za pucanje u glavu Mon Baljaju i Arbenu Dželjadiniju ili u grudi Zenelju Zeneljiju. Cilj operativnog plana bio je da se zaštite zgrade i sprovede kontrola mase. Do nanošenja smrtonosnih povreda i teških povreda došlo je na značajnoj udaljenosti od zgrada vlade koje su trebale da budu zaštićene. Takođe se stiče utisak da je naređenje o upotrebi gumenih metaka tog dana bilo pogrešno i neodgovarajuće pod tim okolnostima. O tome će biti sprovedena dalja istraga.

B. Podaci koji su danas prikupljeni podržavaju zaključak da su gumene metke koji su doveli do smrtonosnih i teških povreda ispalili jedan ili dvojica pripadnika MSJ iz Rumunije. Tog dana je bilo prisutno 10 pripadnika MSJ iz Rumunije. 59 gumenih metaka tipa RB1 bilo je ispaljeno od strane pripadnika MSJ iz

Rumunije. Barem osam pripadnika MSJ iz Rumunije ispalilo je ovih 59 metaka tip RB1. Međutim, dokazi ne pružaju osnovu za dalje identifikovanje ko je ispalio kobne hite. Nijedan svedok nije mogao da identifikuje niti jednog policajca direktno odgovornog za nanošenje smrtonosnih ili teških telesnih povreda. Stanje do sada prikupljenih dokaza ne prelazi prag razumljive sumnje o krivičnom delu počinjenom od strane bilo koje osobe. Stoga u ovom trenutku nije zakonom zagarantovano sprovođenje krivične istrage u skladu sa članovima 220 i 221 [Privremeni Krivični zakon Kosova].

C. U smislu gore navedenog UNMIK, Ujedinjene nacije i Vlada Rumunije mogu razmotriti otpočinjanje odgovarajućih procedura za nadoknadu preživelim članovima porodica osoba koje su preminule i pretrpele teške telesne povrede."

Izveštaj od 29. juna 2007 godine sadrži "reviziju važećeg zakona i procenu i kritiku praksi i procedura koje sprovode pripadnici UNMIK policije, u planiranju i sprovođenju policijskih funkcija pre i za vreme protesta održanog 10. februara 2007 godine, posebno kad je u pitanju odluka o upotrebi gumenih metaka protiv mase tog dana". On zaključuje da je postojao veliki broj propusta u vezi sa zakonskim okvirom i planiranjem, delovanjem i procesom odlučivanja.

4. UNMIK Komisija za preispitivanje zahteva, pod nadležnošću UNMIK Direktora za podršku misiji, preispitala je zahteve za dodeljivanje naknade podnete od strane porodica podnosioca žalbe. U slučaju Mustafe Nerjovaja, preporučeno je da se odloži zahtev, zbog potrebe za podnošenjem dopunske dokumentacije. U ostalim slučajevima, preporuke za dodeljivanje naknade su upućene 27. decembra 2007 godine Glavnom štabu komisije za preispitivanje zahteva, radi daljeg preispitivanja. Međutim, izgleda da do danas nikakva uplata nije učinjena niti jednom podnosiocu žalbe ili njihovim porodicama.

II. ŽALBE

5. Podnosioci žalbe tvrde da činjenice, koje podrazumevaju smrt i nanošenje teških povreda podnosiocima žalbe predstavljaju kršenje sledećih prava: prava na život, zabranu mučenja, prava na efikasan pravni lek, prava na fer suđenje i prava na mirno okupljanje.

Oni navode sledeće međunarodne instrumente ljudskih prava:

- Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima, posebno članove 3,5,8,10 i 20;
- Evropsku Konvenciju o ljudskim pravima (EKLJP), posebno članove 2,3,6,11 i 13;
- Međunarodnu Povelju o civilnim i političkim pravima (CCPR), posebno članove 2,6,7 i 21;
- Konvenciju protiv mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili degradirajućeg tretmana ili kažnjavanja, posebno članove 2.10.12.13.14 i 16.

III. PROCEDURE PRED KOMISIJOM

6. Žalba je podneta 11. oktobra 2007 godine i registrovana istog dana.

7. Komisija je uputila slučaj SPGS 7. februara 2008 godine, pružajući mu priliku da da svoje komentare u ime UNMIK-a, o prihvatljivosti i valjanosti u skladu sa Članom 11.3

Uredbe UNMIK-a br. 2006/12 i Članom 30. Poslovnika Komisije. SPGS nije iskoristio tu mogućnost.

IV. ZAKON

8. Pre razmatranja slučaja Komisija mora doneti odluku da li da prihvati slučaj, uzevši u obzir kriterijum prihvatljivosti naveden u članovima 1, 2 i 3 Uredbe UNMIK-a br. 2006/12.

A. Da li su svi raspoloživi načini za preispitivanje bili iscrpljeni

9. Član 3.1 Uredbe UNMIK-a br. 2006/12 navodi da se Savetodavna komisija može baviti određenim pitanjem nakon što utvrdi da li su svi raspoloživi načini za preispitivanje navodnog kršenja bili iscrpljeni.

Podnosioci žalbe navode da, nakon dva izveštaja Specijalnog tužioca, nikakva krivična istraga nije započeta. Pored toga, zbog imuniteta koji poseduje osoblje UNMIK-a, nikakvi drugi načini za preispitivanje im nisu na raspolaganju.

10. S tim u vezi, Komisija primećuje da je pitanje da li su potrebe za upotrebom pravnih lekova zadovoljene u ovom slučaju blisko povezane sa žalbama koje se odnose na proceduralni aspekt prava na život i zabrane zlostavljanja i postojanje efikasnog pravnog leka. Njen stav je da je ovo pitanje na odgovarajući način uzeto u obzir u sveobuhvatnoj analizi i uzevši u obzir sredstva za preispitivanje koja su bila na raspolaganju podnosiocima žalbe, opseg obaveza koje proizilaze u ovom kontekstu u skladu sa međunarodnim instrumentima ljudskih prava navedenim od strane podnosioca žalbe, kao i odgovor dat od strane izvršnih organa na upotrebu pravnih lekova od strane podnosioca žalbe. U skladu sa tim, relevantna pitanje treba da budu priključena odlikama slučaja.

B. Da li je žalba izrazito neosnovana

1. Pravo na život

a. Podnesci podnosioca žalbe

11. Uzdajući se u dva izveštaja koje je Specijalni tužilac podneo SPGS-u, podnosioci žalbe tvrde da su četiri žrtve bile usmrćene ili teško povređene gumenim mecima ispaljenim od strane Rumunskih pripadnika MSJ u sklopu UNMIK Policije. Prema podnosiocima žalbe, gumenim mecima koje su ispalili pripadnici Rumunske policije prošao je rok upotrebe, nije bilo nikakvog opravdanja ili razloga za pucnjavu, i gumeni meci su bili upotrebljeni na način koji je u suprotnosti sa relevantnim smernicama o pravilnim načinima ispaljivanja takvih projektila.

Vraćajući se na okolnosti koje su postojale za vreme pucnjave, podnosioci žalbe tvrde da je postojala značajna razlika između Rumunskog zakona i međunarodno prihvaćenih standarda za upotrebu vatrenog oružja i smrtonosne sile : potonji dozvoljava značajno viši stepen upotrebe vatrenog oružja i smrtonosne sile. Oni dalje tvrde da je operativno naređenje da dođe do suočavanja sa demonstracijama održanim 10 februara 2007 godine bilo dvosmisleno, da li je upotreba gumenih metaka bila dozvoljena ili nije. Na kraju, prema podnosiocima žalbe, postojao je prekid u lancu komande tokom demonstracija održanih 10. februara 2007 godine (u svom drugom izveštaju Specijalni tužilac je zaključio da je komandni lanac bio u prekidu zato što se shvatanje koje je Komandir koordinatora jedinica na terenu imao o svojoj ulozi i odgovornosti razlikovalo od shvatanje njegovih komandira i njegovih potčinjenih), kao i prekid u nadzoru, tako da

nadzornici Rumunskog kontingenta UNMIK Policije nisu bili svesni da su njihovi potčinjeni koristili gumene metke tokom protesta održanog 10. februara 2007 godine.

12. Podnosioci žalbe dalje navode značajan broj nedostataka u istrazi načinjen od strane policijske radne grupe i od strane Specijalnog tužioca. Oni su primarno kritikovali činjenicu da istrage nisu dozvolile istražiteljima da identifikuju koji je pripadnik Rumunskog kontingenta UNMIK Policije pucao. Oni takođe tvrde da su svi policijski izveštaji bili identični u tekstu i formatu, u štampanom tekstu na Engleskom jeziku, uprkos pitanjima da li pripadnici Rumunskog kontingenta UNMIK Policije govore Engleski jezik ; da su istražitelji ispitali osoblje UNMIK-a iz Rumunije, iako je bilo jasno da su osumnjičeni pripadnici Rumunskog kontingenta UNMIK Policije ; da transkripti ili prevodi intervjua održanih sa pripadnicima Rumunskog kontingenta UNMIK Policije na Engleski jezik sadrže informacije koje nisu postojale u originalnim rukom pisanim beleškama uzimanim za vreme ispitivanja ; da su postojale ozbiljne nedoslednosti u dokazima protiv barem jednog Rumunskog policajca ; da nijedan pripadnik Rumunskog kontingenta UNMIK Policije nije bio ispitan u skladu sa Privremenim krivičnim zakonom Kosova, na taj način čineći sve dokaze protiv njih nedostupnim ; kao i da nisu ispitani svi relevantni svedoci događaja od 10. februara 2007 godine.

b. Preliminarna procena Komisije

13. Pravo na život je garantovano, između ostalih članova, članom 2. EKLJP i članom 6. CCPR. Ovi članovi utemeljuju neke od osnovnih vrednosti demokratskih društava.

Sa značajne tačke gledišta, gore navedeni Članovi naglašavaju okolnosti u kojima lišavanje života može biti opravdano. Kako je eksplicitno navedeno u Članu 6, paragraf 1 CCPR, namerno lišavanje života je zabranjeno. Tekst Člana 2, paragraf 2 EKLJP sam pokazuje da upotreba smrtonosne sile od strane policajaca može biti opravdana pod određenim okolnostima. Međutim, bilo kakva upotreba sile mora biti "ne više nego apsolutno neophodna" za postizanje jednog od ciljeva navedenih u pod-paragrafima (a), (b) ili (c) potonjeg paragrafa, što će reći da ona mora biti striktno proporcionalna okolnostima. Imajući u vidu fundamentalnu prirodu prava na život, okolnosti pod kojima se lišavanje života može smatrati opravdanim moraju biti striktno sačinjene (vidi EKLJP, *Načova i ostali protiv Bugarske* {GC}, nos. 43577/98 i 43579/98, § 94, EKLJP 2005-VII).

U skladu s tim, kao i u skladu sa Članom 2 § 2 (c) EKLJP, legitimni cilj savlađivanja nemira ili pobune jedino može opravdati ugrožavanje ljudskog života pod apsolutno neophodnim okolnostima.

Prateći zakon koji primenjuje Evropski sud za ljudska prava u slučajevima koji se odnose na upotrebu sile od strane državih službenika, Komisija mora uzeti u obzir ne samo aktivnosti službenika UNMIK-a koji su upotrebili silu, već i postojeće okolnosti, uključujući takva pitanja kao što je postojeći relevantni zakonski ili regulatorni okvir i planiranje i kontrolu aktivnosti koje se ispituju (vidi ECtHR, *MekKan i ostali protiv Velike Britanije*, presuda od 27. septembra 1995 godine, Serija A br. 324, str. 46, § 150 ; ECtHR, *Makaracis protiv Grčke* [GC], br. 50385/99, §§ 56-59, EKLJP 2004-XI ; ECtHR, *Načova i ostali*, gore navedena, § 93).

14. Član 2 EKLJP i član 6. CCPR takođe iziskuju proceduralne obaveze UNMIK-a.

U vezi sa članom 2 EKLJP, ova obaveza je bila opisana na sledeći način od strane Evropskog suda za ljudska prava u slučaju *Načova* (gore navedenom, §§ 110 – 113 ;

principi su nedavno bili potvrđeni u ECtHR, *Ramsahai protiv Holandije* [GC], br. 52391/99, § 321, 15. maj 2007 godine):

110. "Obaveza da se zaštiti pravo na život u skladu sa članom 2 Konvencije, pročitana u vezi sa opštom dužnosti Države u skladu sa članom 1 Konvencije da "unutar [svojih] nadležnosti svima obezbedni prava i slobode definisane u Konvenciji", zahteva sprovođenje zvanične istrage kada dođe do smri pojedinaca usled upotrebe sile (vidi slučaj *Čakući protiv Turske* [GC], br. 23657/94, § 86, EKLJP 1999 – IV). Osnovni cilj takve istrage je da se osigura efikasno sprovođenje domaćih zakona na osnovu kojih se čuva pravo na život i, u onim slučajevima koji uključuju državne službenike ili organe, obezbediti njihovu odgovornost za smrtne ishode do kojih je došlo pod njihovom odgovornošću (vidi *Anguelova protiv Bugarske*, br. 38631/97, § 137, EKLJP 2002 - IV).

111. Vlasti moraju delovati onog trenutka kada budu upoznate sa tim pitanjem. One ne mogu ostaviti rođacima da podnesu formalnu žalbu ili da zahtevaju odgovarajući vid ispitivanja ili istražnog postupka (vidi *mutatis mutandis, Ilhan protiv Turske* [GC], br. 22277/93, § 63, EKLJP 2000-VII).

112. Da bi istraga o navodnom nezakonitom ubistvu počinjenom od strane državnih službenika bila efikasna, osobe odgovorne za istragu i za njeno sprovođenje moraju biti nezavisne i nepristrasne, u zakonu i u praksi (vidi *Guleč protiv Turske*, presuda od 27. jula 1998 godine, *Izveštaje* 1998 – IV, str. 1733, §§ 81 – 82 ; *Ogur protiv Turske*, [GC], br. 21594/93, §§ 91 – 92, EKLJP 1999 – III ; i *Ergi protiv Turske*, presuda od 28. jula 1998 godine, *Izveštaje* 1998 – IV, strane 1778 – 79, §§ 83 – 84).

113. Istraga takođe mora biti efikasna u smislu da je ona sposobna da dovede do odluke o tome da li je upotrebljena sila bila opravdana ili ne, pod tadašnjim okolnostima, i do identifikovanja i kažnjavanja odgovornih (vidi slučaj *Ogur*, naveden u prethodnom tekstu, § 88). Organi vlasti su morali da preduzmu razumljive korake koji su im bili na raspolaganju da bi osigurali dokaze u vezi sa incidentom, uključujući, *inter alia*, svedočenje očevidca i forenzičke dokaze. Zaključci istrage moraju da budu zasnovani na temeljnoj, objektivnoj i nepristrasnoj analizi svih relevantnih elemenata i moraju primenjivati standard koji se može uporediti sa "ne više od apsolutno neophodno" standardom navedenom u članu 2 § 2 Konvencije. Bilo kakav nedostatak u istrazi koji umanjuje njenu sposobnost da ustanovi okolnosti u slučaju odgovornih osoba može ugroziti potrebnu meru efikasnosti (vidi *Keli i ostali protiv Velike Britanije*, br. 30054/96, §§ 96 – 97, 4. maj 2001 godine, i *Anguelova protiv Bugarske*, naveden u prethodnom tekstu, §§ 139 i 144)."

15. U vezi sa gore navedenim principima, Komisija smatra da žalba koja se odnosi na pravo na život, razmotrea sa suštinske i proceduralne tačke gledišta, pokreće pitanja zakona i činjenice, čije određivanje bi trebalo da zavisi od ispitivanja stavova iznetih u žalbama. Stav Komisije je da žalba nije neosnovana u skladu sa Delom 3.3 naveden Uredbe. Komisija je takođe mišljenja da ona nije neprihvatljiva po bilo kojoj drugoj osnovi.

2. Zabrana mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg tretmana

a. Podnesci podnosioca žalbe

16. Podnosioci žalbe su podneli podnesak da su ih okolnosti slučaja izložile nehumanom ili ponižavajućem tretmanu u skladu sa Članom 3. EKLJP, Članom 7 CCPR

i Članovima 2 i 16 Konvencije protiv mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg tretmana ili kažnjavanja.

b. Preliminarna procena Komisije

17. Kao i odredbe sporazuma, koje se odnose na pravo na život, gore navedene odredbe utemeljuju neke od osnovnih vrednosti demokratskog društva.

Sa suštinske tačke gledišta, navedene odredbe apsolutno zabranjuju mučenje ili nehuman ili ponižavajući tretman ili mučenje, bez obzira na okolnosti i ponašanje žrtve (EctHR, *Saadi protiv Italije* [GC], br. 37201/06, § 127, od 28. februara 2008 godine). Da bi potpalo pod opseg te zabrane, loš tretman mora sadržavati minimalni nivo težine (EctHR, presuda u slučaju *Irska protiv Ujedinjenog kraljevstva*, od 18. januara 1978 godine, Serija A br. 25, str. 65, § 162).

Gore navedene odredbe mogu biti prekršene upotrebom sile od strane policije. Kao što je poznato, one ne zabranjuju upotrebu sile u nekim dobro definisanim okolnostima, kao što je smirivanje nemira ili pobune. Međutim, takva sila se može upotrebiti samo ako je neizbežna, i ne sme biti prekomerna (uporedite ECtHR, *Eser Čejlan protiv Turske*, br. 14166/02, § 28, 13. decembar 2007 godine).

18. Sa proceduralne tačke gledišta, gore navedene uredbe navode da, kada pojedinac podnese osporiv zahtev da se policija prema njemu ponašala na neodgovarajući način, mora biti sprovedena efikasna zvanična istraga. Kad se ta istraga povezuje sa narušavanjem prava na život, takva istraga mora da bude sposobna da dovede do identifikovanja i kažnjavanja odgovornih (ECtHR, *Matko protiv Slovenije*, br. 43393/98, § 24, 2. novembar 2006 godine).

19. Žalba u vezi sa zabranom mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg tretmana je stoga povezana sa žalbom koja se odnosi na pravo na život. Kao u slučaju potonje žalbe, Komisija smatra da prethodna žalba, ograničena na pitanje nehumanog tretmana, ali razmotrena sa suštinskih i proceduralnih tački gledišta, pokreće pitanja zakona i činjenice, čije određivanje treba da zavisi od ispitivanja karakteristika žalbe. Komisija primećuje da žalba nije neosnovana u skladu sa članom 3.3 navedene Uredbe. Ona dalje primećuje da ona nije neprihvatljiva po bilo kojoj drugoj osnovi.

3. *Pravo na fer saslušanje i pravo na efikasan pravni lek*

Podnesci podnosioca žalbe.

20. Podnosioci žalbe tvrde da nakon drugog izveštaja Specijalnog tužioca, njima nisu bili na raspolaganju nikakvi efikasni pravni lekovi pošto ovi izveštaji nisu doveli do podnošenja inicijative za početak krivične istrage. Oni se takođe žale da nikakav odgovarajući vid rešavanja pritužbi nije bio sproveden, kako je propisano Članom 29 Konvencije o privilegijama i imunitetu Ujedinjenih nacija pod okolnostima gde postoji žalba koja se odnosi na zvaničnika Ujedinjenih nacija koji uživa imunitet na osnovu njegovog zvaničnog položaja.

Ova žalba može biti povezana sa Članovima 6 i 13 EKLJP i 2 § 3 CCPR, na koje su se pozvali podnosioci žalbe.

b. Preliminarna procena Komisije

21. Komisija primećuje da Članovi 6 § 1 EKLJP, koji su do sada bili relevantni, garantuju da u određivanju civilnih prava i obaveza određene osobe, svaka osoba ima pravo na fer saslušanje unutar odgovarajućeg vremenskog roka. Na isti način, Članovi 14 § 1 CCPR garantuju da u određivanju prava pojedinca tokom parnice, svaka osoba ima pravo na fer saslušanje.

22. Komisija između ostalog navodi da Član 13 EKLJP i članovi 2 § 3 CCPR zahtevaju da kada je reč o spornom kršenju jednog ili više prava, žrtva mora na raspolaganju imati mehanizam za ostanovljavanje bilo kakve odgovornosti državnih službenika ili tela za to kršenje. Javnim organima pružena je određena diskrecija kad je u pitanju način na osnovu kojeg oni ispunjavaju svoje obaveze navedene ovim odredbama. Kao opšte pravilo, ukoliko jedini pravni lek ne zadovoljava, sam po sebi, potrebe navedenih odredaba, zbir pravnih lekova pružen u skladu sa domaćim zakonom može to učiniti (vidi, između mnogih drugih izvršnih organa, EctHR, *Kudla protiv Poljske*, [GC], br. 30210/96, § 157, EKLJP 2000 – xi; vidi takođe EctHR, *Čonka protiv Belgije*, br. 51564/99, § 75, EKLJP 2002 – 1).

Opseg obaveza u skladu sa Članom 13 EKLJP i Članom 2 § 3 CCPR varira u zavisnosti od prirode žalbe podnete od strane podnosioca. On proizilazi iz zakona Evropskog suda za ljudska prava da, u određenim situacijama, poseban pravni lek treba da bude pružen. Stoga, u slučajevima sumnjivih smrti ili lošeg tretmana, imajući u vidu fundamentalni značaj prava zaštićenih Članovima 2 i 3 EKLJP, Član 13 EKLJP zahteva, u dodatku plaćanja nadoknade, gde je ona moguća, sprovođenje temeljne i efikasne istrage sposobne da dovede do identifikacije i kažnjavanja odgovornih lica (vidi ECtHR, *Asenov i ostali protiv Bugarske*, presuda od 28. oktobra 1998 godine, Izveštaji 1998 – VIII, § 114 et seq.; EctHR, *Angelova protiv Bugarske*, br. 38361/97, §§ 161 – 162, EKLJP 2002 –IV; EctHR, *Suhejla Ajdin protiv Turske*, br. 25660/94, § 208, 24. maj 2005 godine).

23. Uzevši u obzir okolnosti slučaja, Komisija smatra da ovaj deo žalbe pokreće pitanja zakona i činjenice, čije određivanje treba da zavisi od ispitivanja karakteristika žalbe. Komisija primećuje da žalba nije neosnovana u skladu sa članom 3.3 navedene Uredbe. Ona dalje primećuje da ona nije neprihvatljiva po bilo kojoj druhoj osnovi

3. Pravo na mirno okupljanje

a. Podnesci podnosioca žalbe

24. Podnosioci žalbe nisu podneli nikakve posebne podneske po ovom pitanju

b. Preliminarna procena Komisije

25. Komisija primećuje da je pravo na slobodu okupljanja osnovno pravo u demokratskom društvu i da je ono jedno od temelja takvog društva (EctHR, *Galstjan protiv Jermenije*, br. 26986/03, § 114, 15. novembar 2007 godine). Ovo pravo, čiji je jedan cilj zaštita ličnog mišljenja, podleže velikom broju izuzetaka koji moraju biti interpretirani na pravi način, i neophodnost bilo kakvih ograničenja mora biti propraćena dokazima. (EctHR, *Osmani i ostali protiv Bivše jugoslovenske republike Makedonije* (odluka), br. 50841/99, 11 oktobar 2001 godine).

26. U skladu sa prethodno navedenim principima, Komisija smatra da ovaj deo žalbe pokreće pitanja zakona i činjenice, čije određivanje treba da zavisi od ispitivanja karakteristika žalbe. Komisija primećuje da žalba nije neosnovana u skladu sa članom

3.3 navedene Uredbe. Ona dalje primećuje da ona nije neprihvatljiva po bilo kojoj drugoj osnovi

IZ TIH RAZLOGA,

Komisija, jednoglasno,

PROGLAŠAVA ŽALBU PRIHVATLJIVOM.

Džon RAJAN
Izvršni službenik

Marek NOVICKI
Predsedavajući član